
Fédération Internationale
de Basketball

FIBA

We Are Basketball

International Basketball
Federation

Настанови ФІБА для статистиків 2016

Діють з 1 травня 2016 р.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ — КИДКИ З ГРИ.....	4
РОЗДІЛ ДРУГИЙ — ШТРАФНІ КИДКИ.....	9
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ — ПІДБІР М'ЯЧА.....	12
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ — ВТРАТА М'ЯЧА.....	17
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ — РЕЗУЛЬТАТИВНА ПЕРЕДАЧА.....	20
РОЗДІЛ ШОСТИЙ — ПЕРЕХОПЛЕННЯ М'ЯЧА.....	25
РОЗДІЛ СЬОМИЙ — НАКРИТІ КИДКИ.....	28
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ — ФОЛИ.....	31
ДОДАТОК А — ТИП КИДКА.....	32
ДОДАТОК В — ТИП ВТРАТИ М'ЯЧА.....	33
ДОДАТОК С — ІНШІ ПОКАЗНИКИ.....	34

Усі формули в тексті Настанов ФІБА для статистиків 2016, що наведені у чоловічому роді (гравець, тренер, суддя і т.д.) дійсні також і для осіб жіночої статі. Слід розуміти, що це зроблено виключно для зручності викладання.

Обов'язок статистика — вести облік дій, які відбуваються на майданчику. Ці настанови дають надійні та легко зрозумілі пояснення, щоб допомогти статистику діяти без зайвих роздумів. Проте, якщо статистику трапляється незвичайна ситуація, що не згадана у цих настановах, він повинен докласти всіх зусиль та своє розуміння гри, щоб відобразити ситуацію у статистичному звіті.

У наведених прикладах команда А означає команду, яка нападає, команда В означає команду, яка захищається. Кожний розділ містить офіційні інтерпретації. Щоб виконувати обов'язки статистика, необхідне повне та досконале розуміння Офіційних Правил баскетболу.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ — КИДКИ З ГРИ

Спробу кидка з гри (FGA) записують гравцеві завжди, коли він виконує кидок по кошику, випускає або відбиває живий м'яч до кошика суперника, намагаючись закинути м'яч у кошик.

Влучний кидок з гри (FGM) записують гравцеві кожного разу, коли його спроба кидка з гри (FGA) привела до набраних очок або зарахування влучення суддями у разі перешкоди влученню (чи перешкоди м'ячу) з боку захисника.

- Спроба кидка з гри (FGA) може відбутися в будь-якому місці майданчика незалежно від руху кидка.
- Спробу кидка з гри (FGA) при закінченні періоду записують гравцеві, якщо м'яч було випущено з рук до сигналу про кінець періоду.
- Гравцеві, на якому суперник учинив фол під час кидка, не записують спроби кидка з гри (FGA), якщо тільки м'яч не закинтий.
- Спроби кидка з гри (FGA) **не** записують гравцеві, який виконав кидок, якщо кидок скасовано через перешкоду м'ячу з боку нападника.
- Спроби кидка з гри (FGA) не записують, якщо гравець виконує кидок, коли його партнер чинить порушення або фол безпосередньо **перед** тим, як м'яч залишив руку під час кидка. Якщо цей фол або порушення відбуваються після того як м'яч залишив руку, спробу кидка з гри (FGA) записують.
- Добивання м'яча гравцем нападу записують як спробу кидка з гри (FGA) (також і підбір у нападі), якщо добивання відбувалося **під час контролю** м'яча. Якщо добивання успішне, спробу кидка з гри (FGA) і влучний кидок з гри (FGM) записують без огляду на те, чи відбувався контроль м'яча.
- У разі, якщо кидок був накритий перед тим, як м'яч залишив руку, спробу кидка з гри (FGA) записують.

Якщо закинтий м'яч є наслідком випадкового кидка гравця у кошик своєї ж команди, то очки записують **капітанові** суперників, який у цей момент перебуває на майданчику. У цьому разі капітану на майданчику записують як спробу кидка з гри (FGA), так і влучний кидок з гри (FGM). У разі, якщо м'яч закинuto у власний кошик

під час ситуації підбирання після того, як спроба кидка з гри (FGA) команди нападу була невдалою, цій команді записують підбір у нападі.

Очки у швидкому прориві

Очки, набрані командою до того, як їхні суперники встигли встановити позиційний захист після зміни володіння м'ячем унаслідок втрати, підбору у захисті чи влучного кидка з гри (FGM), записують як такі, що набрані у швидкому прориві. Це можуть бути очки після влучного кидка з гри (FGM) та/або очки після влучного штрафного кидка (кидків) (FTM), які призначають унаслідок фолу під час швидкого прориву. Очки у швидкому прориві можуть бути також набрані після підбору у нападі (наприклад, після невдалого кидка з-під кошика під час швидкого прориву), за умови, що на момент влучного кидка після підбору у нападі позиційний захист ще не встановлений.

Приклади

1. A5 виконує кидок, але чинить фол на B5:

- a) перед тим, як м'яч залишив руку; або**
- b) після того, як м'яч залишив руку, та кидок невдалий; або**
- c) після того, як м'яч залишив руку, та кидок влучний.**

a) Спробу кидка з гри FGA A5 не записують; записують втрату A5 (фол у нападі); персональний фол A5; фол на гравцеві для B5.

b) Записують спробу кидка з гри (FGA) A5; персональний фол A5; командний підбір у захисті команді B; фол на гравцеві для B5.

c) Записують спробу кидка з гри (FGA) A5; влучний кидок з гри (FGM) A5; персональний фол A5; фол на гравцеві для B5.

У разі сумнівів стосовно того, чи стався фол перед чи після того, як м'яч залишив руку, жести суддів підкажуть вам правильне рішення. Якщо фол стався до того, як м'яч залишив руку, тоді він буде розцінений як фол під час командного контролю над м'ячем. Якщо фол стався після того, як м'яч залишив руку, тоді жести судді не вкажуть на командний контроль.

2. A2 виконує спробу кидка (FGA), а B5 у боротьбі за м'яч на підбиранні випадково відбиває його у свій кошик.

Записують спробу кидка з гри (FGA) та влучний кидок (FGM) капітанові нападників (команди А). Записують підбирання у нападі команді А.

- 3. До закінчення третього періоду залишається 1 секунда, а В4 підбирає м'яч у захисті у своїй тилівій зоні, розвертається та кидає його у кошик суперника:**

- а) м'яч залишає руку до сигналу про кінець періоду;**
- б) м'яч залишає руку після сигналу про кінець періоду.**

а) Записують спробу кидка з гри (FGA) В4; якщо кидок влучний, записують також FGM.

б) Жодних дій не записують.

- 4. А1 виконує кидок з гри (FGA), та м'яч застрягає між кільцем та щитом.**

Записують спробу кидка з гри (FGA) А4. Підбір м'яча записують команді, яка отримує право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою.

- 5. Команда В у поточному періоді підлягає покаранню за командні фоли. А1 веде м'яч до кошика і на ньому чинить фол В5:**

- а) до кидка;**
- б) у процесі кидка;**
- с) після того, як м'яч залишив руку.**

У всіх ситуаціях кидок А1 невдалий, і призначено два штрафних кидки А1.

а) Записують персональний фол В5; фол на гравцеві для А1. Спроби кидка з гри (FGA) не записують.

б) Записують персональний фол В5; фол на гравцеві для А1. Спроби кидка з гри (FGA) не записують.

с) Записують спробу кидка з гри (FGA) А1; командний підбір у нападі команди А; фол на гравцеві для А1.

6. A3 виконує кидок у стрибку, але його кидок накриває B2 до того, як м'яч залишив руку. A3 приземлюється на підлогу з м'ячем у руках, і зафіксовано порушення — зайві кроки.

Записують спробу кидка з гри (FGA) A3; накритий кидок B2; підбір у нападі A3; втрату м'яча (зайві кроки) A3.

7. Передачу A1 перехоплює B1. B1 робить передачу у відрив на B2. B2 кидає з-під кошика, але кидок невдалий. B2 підбирає м'яч і передає його B3, який виконує влучний трьохочковий кидок. На момент кидка захист ще не повернувся на свої позиції.

Записують втрату A1; перехоплення B1; спробу кидка з гри (FGA) B2; підбір у нападі B2; спробу трьохочкового кидка з гри (3FGA) і влучний трьохочковий кидок (3FGM) B3; результативну передачу B2. Влучний трьохочковий кидок (3FGM) враховують як очки після перехоплення, очки з другої спроби та очки у швидкому прориві.

8. A1 виконує невдалий кидок з гри (FGA), і B1 робить підбір. Одразу після цього A3 чинить фол на B1, який має право на два штрафних кидки через правило командних фолів. B1 закидає лише один з двох штрафних кидків.

Записують спробу кидка з гри (FGA) A1; підбір у захисті B1; персональний фол A3; фол на гравцеві для B1; двічі спробу штрафного кидка (FTA) B1; влучний штрафний кидок (FTM) B1 (не враховують як очки у швидкому прориві).

9. A1 виконує невдалий кидок з гри (FGA), і B1 робить підбір. Після передачі з-під кошика на B2 той розпочинає швидкий прорив, і на ньому чинить фол A2, щоб зупинити швидкий прорив. B2 має право на два штрафних кидки через правило командних фолів і закидає обидва з них.

Записують спробу кидка з гри (FGA) A1; підбір у захисті B1; персональний фол A2; фол на гравцеві для B2; двічі спробу штрафного кидка (FTA) B1; двічі влучний штрафний кидок (FTM) B1 (враховують як очки у швидкому прориві).

10. Передачу A1 перехоплює B2. B2 проходить через весь майданчик, виконує невдалий кидок з-під кошика та робить підбирання після власного кидка. Команда В переходить до позиційного нападу. Пізніше під час того самого володіння A1 робить спробу вибити м'яч у B3, м'яч виходить за межі майданчика і команда В має право на вкидання. Команда В бере тайм-аут. Наприкінці ігрового часу B2 робить складний влучний трьохочковий кидок з 10 метрів.

Записують втрату (невміла передача) A1; перехоплення B2; спробу кидка з гри (FGA) B2; підбір у нападі B2; тайм-аут команди В; спробу трьохочкового кидка з гри (3FGA) і влучний трьохочковий кидок (3FGM) B2 (враховують як очки з другої спроби та очки після перехоплення).

РОЗДІЛ ДРУГИЙ — ШТРАФНІ КИДКИ

Спробу штрафного кидка (FTA) записують гравцеві, коли він виконує штрафний кидок, **за винятком випадків**, коли захисник чинить порушення **та** кидок невдалий. Це означає, що гравцеві не записують FTA, на яку вплинула заборонена дія суперника, якщо тільки кидок не був влучним (FTM).

Влучний штрафний кидок (FTM) записують гравцеві завжди, коли спроба штрафного кидка цим гравцем приводить до зарахування одного очка.

Якщо під час виконання штрафних кидків відбувається порушення, статистик повинен чітко бачити, яке рішення прийняли судді, з боку якого гравця було зафіксовано порушення, та що відбувається в результаті фіксації порушення. У таких випадках діють таким чином.

- **Порушення чинить захисник.**

- Якщо штрафний кидок влучний, то його зараховують, незважаючи на це порушення; отже, гравцеві, який виконував штрафний кидок, записують FTA і FTM.

- Якщо штрафний кидок невдалий, не записуйте гравцеві FTA, оскільки він буде виконувати повторний кидок. Ігноруйте невдалі штрафні кидки, під час яких захисник учинив порушення, оскільки кидок скасовують унаслідок цього порушення. Записуйте FTA під час виконання повторного кидка (та FTM, якщо кидок влучний).

- **Порушення чинить гравець, який виконує штрафний кидок.**

- Якщо кидок влучний, то влучення скасовують.

- Гравцеві, який виконував штрафний кидок, записують спробу штрафного кидка (FTA).

- Якщо цей штрафний кидок був останнім у серії, захисники отримують м'яч для вкидання з-за бічної лінії. Цій команді записують командний підбір у захисті.

- **Порушення чинить партнер гравця, який виконує штрафний кидок.**

— Судді не скасовують влучного штрафного кидка, якщо нападник чинить порушення, тому запишіть гравцеві, який виконував штрафний кидок, FTA і FTM.

— Якщо штрафний кидок невдалий, то гравцеві, який виконував штрафний кидок, ви все одно записуєте FTA. Якщо штрафний кидок був останнім у серії, захисники отримують м'яч для вкидання з-за бічної лінії. Запишіть захисникам командний підбір м'яча.

В обох згаданих ситуаціях втрати м'яча **не** відбувається.

Якщо неналежний гравець виконував штрафний кидок, судді скасовують спроби штрафного кидка (FTA) та/або влучні штрафні кидки (FTM) у результаті помилки.

Якщо технічний фол призводить до штрафного кидка перед початком періоду, тоді FTA (і FTM у разі влучного кидка) записують у новий період гри.

У всіх подібних особливих ситуаціях важливо, щоб статистику слідували за рішеннями суддів і спілкувалися з суддями за столом у разі необхідності.

Приклади

1. A1 виконує штрафний кидок та під час нього B3 чинить порушення.

Штрафний кидок:

а) влучний; або

б) невдалий.

а) Записують FTA і FTM A1.

б) Не записують FTA A1 — він буде виконувати повторний штрафний кидок.

2. A5 виконує останній у серії штрафний кидок і під час цього кидка A4 чинить порушення.

Штрафний кидок:

а) влучний; або

б) невдалий.

a) Записують FTA і FTM A5.

b) Записують FTA A5; підбір у захисті команді В. Втрати м'яча не записують.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ — ПІДБІР М'ЯЧА

Окрім винятків, згаданих нижче, після будь-якого невдалого кидка з гри (FGA) або після невдалого штрафного кидка (FTA) відбувається підбирання. Підбір м'яча — це контрольоване поновлення володіння живим м'ячем гравцем після невдалої спроби кидка з гри (FGA) чи невдалого штрафного кидка (FTA), або після того, як команда отримала право на володіння м'ячем для вкидання, якщо він вийшов за межі майданчика після невдалої FGA або FTA.

Підбір м'яча поділений на підбір у нападі та підбір у захисті. Підбір у нападі записують, коли володіння м'ячем зберігає та ж сама команда, яка виконала невдалу спробу кидка з гри (FGA) або невдалий штрафний кидок (FTA), а підбір у захисті фіксують, коли володіння м'ячем здобула команда, яка не виконувала невдалої спроби кидка з гри або штрафного кидка.

Відновлення володіння м'ячем може бути зафіксоване, коли:

- Перший гравець **здобуває володіння м'ячем**, навіть якщо м'яч торкнувся рук декількох гравців, відскочив від підлоги або котився по ній.
- М'яч добивають у спробі закинути його в кошик.
- М'яч **у контрольований спосіб** добивають або відбивають до когось із партнерів.
- М'ячем під час підбирання одночасно заволодівають двоє суперників і команда одного з них отримує право на володіння м'ячем відповідно до правила володіння за чергою.

Підбір м'яча записують команді, коли:

- М'яч залишає межі майданчика одразу після невдалого кидка з гри або штрафного кидка та до встановлення контролю над м'ячем з боку будь-якого гравця.
- Зафіксовано фол одразу після невдалого кидка з гри або штрафного кидка та до встановлення контролю над м'ячем з боку будь-якого гравця.
- Після невдалого кидка з гри або штрафного кидка двоє або більше гравців однієї команди залучені у ситуацію спірного м'яча.
- М'яч застрягає між кільцем та щитом або на конструкції кільця.

- М'яч закинуто у власний кошик під час ситуації підбирання (захисник випадково добиває м'яч у власний кошик).

Жодного підбору не записують:

- Після будь-якої невдалої FTA, після якої м'яч не буде живим.
- Закінчився час періоду, коли м'яч стає мертвим після невдалої FGA або FTA й до контрольованого відновлення володіння м'ячем.
- Після невдалої FGA, коли м'яч не торкається кільця, та лунає сигнал годинника часу кидка й судді фіксують порушення правила часу кидка до того моменту, як будь-хто з гравців не встановив контроль над м'ячем.

У ситуаціях, коли одразу після підбору м'яча гравцем одразу відбувається втрата м'яча тим самим гравцем (наприклад, контроль над м'ячем гравець отримує в повітрі, а приземлюється за обмежувальною лінією), командний підбір може бути записаний протилежній команді.

Приклади

- 1. Після невдалого кидка A5 та B4 одночасно заволодівають м'ячем.**

Записують підбір на користь гравця, команда якого отримала володіння м'ячем відповідно до правила володіння за чергою.

- 2. Після невдалого кидка A5 вистрибує та ловить м'яч, але потім падає та втрачає контроль над м'ячем, а B4 заволодіває ним.**

Записують підбір B4.

- 3. Після невдалого кидка B4 підхоплює м'яч та майже одночасно на ньому чинить фол A5.**

Статистик повинен вирішити, чи володів B4 м'ячем протягом цієї частки секунди перед фолом. Якщо так, то записують підбір B4. Якщо ні, то записують командний підбір у захисті команді B.

4. **A4 вистрибує та виконує спробу кидка, який накриває B5, але м'яч при цьому не залишає рук A4. A4 приземлюється з м'ячем у руках, і судді фіксують зайві кроки з м'ячем.**

Записують FGA A4, накритий кидок B5, підбір у нападі A4, втрата A4 (порушення).

5. **Після невдалого кидка A2 гравці B4 й A4 йдуть на підбирання м'яча, обидва схоплюють його двома руками та виникає ситуація спірного м'яча.**

а) Команда А має право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою; або

б) команда В має право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою.

а) Записують підбір у нападі A4.

б) Записують підбір у захисті B4.

6. **A3 не влучає після кидка з гри, інші гравці йдуть на підбирання та:**

а) A4 отримує фол за поштовх у спину на B2; або

б) B1 отримує фол за затримку на A1; або

с) B4 відбиває м'яч за межі майданчика.

а) Записують підбір у захисті команді В.

б) Записують підбір у нападі команді А.

с) Записують підбір у нападі команді А.

7. **A1 виконує невдалий кидок безпосередньо перед сигналом годинника часу кидка, м'яч не торкається кільця та:**

а) B2 підбирає м'яч безпосередньо перед сигналом; або

б) A2 підбирає м'яч перед сигналом; або

с) A2 підбирає м'яч після сигналу годинника кидка.

У всіх ситуаціях записують FGA A1.

а) Записують підбір у захисті B2.

- b) Записують підбір у нападі A2; втрату (24 секунди) команді А*
с) Записують втрату (24 секунди) команді А. Ніякого підбору не записують, оскільки м'яч мертвий.

8. A2 не влучає після першого з двох штрафних кидків.

Нема ніякого підбору, оскільки A2 буде виконувати другий штрафний кидок та м'яч мертвий.

9. A2 виконує невдалий кидок з гри та перед тим, як будь-хто з гравців підібрав м'яч, закінчився час періоду.

Записують FGA A2. Підбору не записують, оскільки м'яч мертвий.

10. A3 виконує невдалий кидок з гри та м'яч не торкається кільця; м'яч торкається підлоги та A5 підбирає м'яч, який ніхто не контролює.

Записують FGA A3; підбір у нападі A5.

11. A1 виконує невдалий кидок з гри. Він відбиває м'яч з обмеженої зони, де його підбирає A3.

Записують FGA A2; підбір у нападі A3.

12. A1 виконує невдалий кидок з гри. A4 бореться на підбиранні з кількома іншими гравцями, йому вдається у контрольований спосіб відбити м'яч на A5, який одразу робить влучний трьохочковий кидок.

Записують FGA A1; підбір у нападі A4; 3FGA і 3FGM A5; результативну передачу A4.

13. A4 виконує невдалий кидок з гри. A5 вистрибує на підбиранні, встановлює контроль, але приземлюється за обмежувальними лініями.

Записують FGA A4; підбір у захисті команді В.

14. A2 виконує невдалий кидок з гри. A3 бореться на підбиранні та в останню мить перед тим, як приземлитися за обмежувальними лініями, відбиває м'яч у ногу B4, від якої м'яч виходить за межі майданчика. Команда А має право на вкидання.

Записують FGA A2; підбір у захисті A3.

15. Після неспортивного фолу A3 виконує невдалий другий штрафний кидок.

Підбирання не записують.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ — ВТРАТА М'ЯЧА

Втрата — це помилка гравця або команди нападу, яка призводить до того, що м'ячем заволодіває команда захисту, включно:

- Невміла передача
- Невміле поводження з м'ячем.
- Будь-який тип порушення або фолу у нападі.

Допуститися втрати м'яча може лише команда, яка контролює м'яч. Команда контролює м'яч, коли:

- Хто-небудь з гравців цієї команди тримає або веде живий м'яч.
- М'яч перебуває в розпорядженні гравця для вкидання з-за меж майданчика.
- М'яч перебуває в розпорядженні гравця для штрафного кидка;
- М'яч передають один одному партнери цієї команди.

Якщо нападники через дії захисників вимушено потрапляють у ситуацію спірного м'яча, то застосування правила володіння за чергою визначить, що слід записати у статистиці:

- Якщо за правилом володіння за чергою м'яч отримують нападники, то **НІЯКИХ записів** не ведуть.
- Якщо за правилом володіння за чергою м'яч отримують захисники, записують втрату нападникові, а також записують перехоплення захисникові, який змусив втратити м'яч.

Записують такі категорії втрат м'яча:

Невміле поводження з м'ячем

Нападник, який тримає або веде м'яч, втрачає володіння або не може прийняти м'яч після передачі, яку міг би прийняти.

Порушення

Порушення з боку нападника спричиняє втрату, наприклад, зайві кроки з м'ячем, порушення правила 3 або 5 секунд, переведення м'яча у тилу зону, вихід м'яча за межі майданчика, порушення правила 8 секунд або правила часу кидка. Порушення

правила 8 секунд або правила часу кидка записують як командну втрату, всі інші втрати м'яча записують як втрати гравця.

Фол у нападі

Гравець команди нападу чинить фол.

Будь-який технічний, неспортивний або фол з дискваліфікацією, вчинений гравцем або командою, є втратою. Якщо втрати допустився гравець на майданчику, її записують як втрату гравця, в іншому разі її записують як командну втрату.

Передача

Команда втрачає володіння м'ячем унаслідок невмілої передачі. Втрата завжди повинна бути записана гравцеві, який виконував передачу, за винятком, якщо статистик вважає, що ця передача могла бути прийнята; і тоді втрату записують гравцеві, якому була призначена ця передача.

У деяких випадках втрата може поєднувати кілька видів, наприклад, невміла передача змусила партнера вчинити порушення й вийти за межі майданчика, щоб заволодіти м'ячем. Статистик зобов'язаний розпізнати причину втрати. У цьому прикладі невміла передача спричинила порушення, тому втрату записують гравцеві, який передавав м'яч (передача).

Існують певні ситуації, коли майже миттєво відбуваються дві або більше втрат. Статистик зобов'язаний визначити, чи був отриманий контроль над м'ячем перед повторною втратою. При втраті, якщо є сумнів стосовно того, чи мав гравець контроль над м'ячем, статистик повинен вважати, що контролю не було.

Приклади

- 1. В1 відібрав м'яч у А1 під час ведення.**

Записують втрату А1 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В1.

- 2. А2 виконує передачу, і м'яч залишає межі майданчика.**

Записують втрату А2 (невміла передача).

- 3. А1 виконує хорошу передачу, але А4 впускає м'яч, а В4 підхоплює його.**

Записують втрату А4 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В4.

- 4. А2 чинить порушення (зайві кроки з м'ячем, подвійне ведення тощо), що призводить до того, що м'ячем заволодіває суперник.**

Записують втрату А2 (порушення).

- 5. А5 чинить фол, коли його команда перебуває у нападі (зіткнення, неправильний заслін тощо).**

Записують втрату А5 (фол у нападі).

- 6. Команда А не в змозі виконати кидок і порушує правило часу кидка.**

Записують втрату команди А (порушення).

- 7. А2 бере м'яч у руки після ведення і його щільно опікає В2. Він не може виконати ні кидка, ні передачі й порушує правило 5 секунд.**

Записують втрату А2 (порушення).

- 8. А1 володіє м'ячем, коли А4 й В4 чинять обопільний фол.**

Оскільки покарання за фол скасовують і команда А має право на вкидання, то ніякої втрати нема. Обом гравцям А4 й В4 записують фоли, також записують для них фоли на гравцеві.

- 9. А3 тримає м'яч, а В3 вибиває його. А3 й В3 кидаються за м'ячем на підлогу й виникає ситуація спірного м'яча за участю цих двох гравців.**

а) Стрілка вказує на користь команди А.

б) Стрілка вказує на користь команди В.

a) Нічого не записують.

b) Записують втрату А3 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В3.

10. А2 чинить технічний фол:

a) коли А3 веде м'яч; або

b) відразу після того, як В5 відібрав м'яч у А3.

a) Записують технічний фол і втрату А2.

b) Записують втрату А3 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В5; Гравцеві А2 записують технічний фол, але без втрати, оскільки його команда вже не володіла м'ячем у момент призначення технічного фолу.

11. А4 перебуває в пастці в куті майданчика, яку створив В5. Намагаючись урятувати ситуацію, А4

a) допускається порушення — зайві кроки;

b) робить передачу А1, яку відбиває В5 і зрештою перехоплює В1;

c) робить передачу А1, яку перехоплює В1 без торкання В5.

a) Записують втрату А4 (зайві кроки).

b) Записують втрату А4 (невміла передача); перехоплення В5.

c) Записують втрату А4 (невміла передача); перехоплення В1.

12. А3 намагається виконати передачу А5, яку відбиває В3. А5 і В5 ведуть боротьбу за м'яч, який не перебуває під контролем:

a) Здається, В5 контролював м'яч протягом частки секунди перед тим, як заступити за обмежувальну лінію.

b) Здається, В5 контролював м'яч протягом частки секунди перед тим, як А5 відібрав у нього м'яч.

c) В5 заволодів м'ячем, який не перебував під контролем, двічі ударив ним об підлогу і виконав передачу, яку перехопив А4.

a) Припускають, що зміни володіння не відбулося; нічого не записують.

b) Припускають, що зміни володіння не відбулося; нічого не записують.

с) Записують втрату А3 (невміла передача); перехоплення В3; втрату В5 (невміла передача); перехоплення А4.

13. А1 виконує невмілу передачу А2. Намагаючись урятувати м'яч, А2 вибиває м'яч у свою тилу зону, де його підхоплює А3, який чинить порушення — м'яч неправильно повернений у тилу зону.

Записують втрату А1 (невміла передача).

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ — РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПЕРЕДАЧІ

Результативна передача — це передача, яка безпосередньо веде до взяття кошика партнером.

- Передачу гравцеві всередину обмеженої зони, який закидає м'яч зсередини обмеженої зони, завжди розглядають як результативну передачу.
- Передача гравцеві за межами обмеженої зони, який закидає м'яч без ведення, — це завжди результативна передача.
- Передачу гравцеві за межами обмеженої зони, який закидає м'яч після одного чи більше ударів м'ячем, розглядають як результативну передачу, якщо його не опікає захисник безпосередньо перед ним або обличчям до нього. Такий самий принцип застосовують у ситуаціях швидкого прориву при передачі гравцеві в передову зону.

Очки можуть бути набрані зі штрафних кидків. Якщо на гравцеві, який отримав передачу, чинять фол у процесі кидка, і він закидає принаймні один штрафний кидок, результативну передачу записують так само, якби це був влучний кидок з гри (FGM).

Додатково завжди застосовують такі загальні принципи:

- Кожного разу, коли гравець закидає м'яч, може бути записана лише одна результативна передача.
- Тільки остання передача перед кидком може бути результативною передачею (навіть якщо сприятливу ситуацію для закинутого м'яча створила передостання передача).
- Відстань, тип кидка, легкість чи складність закинутого м'яча не мають значення.

Не записують результативної передачі під час ситуації швидкого прориву, якщо гравець приймає м'яч у власній тиловій зоні.

Приклади

1. Після підбору в захисті **A5** віддає передачу через весь майданчик партнерові **A4**, який робить невдалий кидок з-під кошика, але зрештою закидає м'яч після підбору на щиті.

Результативної передачі нема; є FGA й підбір у нападі між передачею та взяттям кільця.

- 2. A5 передає м'яч партнерові A4, який зволікає з атакою, шукає можливість передати м'яч гравцеві A3, який переміщується до кільця, та зрештою приймає рішення атакувати самому й закидає м'яч.**

Записують FGA і FGM A4; результативну передачу A5.

- 3. A5 передає м'яч гравцеві A4, який робить один удар м'ячем, щоб зберегти рівновагу, після чого влучно кидає по кошику.**

Записують результативну передачу A5 за умови, що захисник не опікає A4, перебуваючи обличчям до нього.

- 4. A4 робить видовищну передачу через весь майданчик партнерові A5, який отримує м'яч і віддає його з рук у руки партнеру A3 для влучного кидка з-під кошика без опору.**

Без огляду на те, що пас від A4 створив ситуацію для взяття кошика, ця передача не була останньою перед цим влученням. Результативну передачу записують на користь A5.

- 5. A3 передає м'яч A5, якого щільно опікає B3. A5 виконує обманний рух на кидок, розвертається, робить один удар м'ячем і закидає згори. Він отримав м'яч:**

- a) всередині обмеженої зони**
- b) за межами обмеженої зони.**

Записують FGA та FGM A5.

- a) Записують результативну передачу A3.*
- b) Результативної передачі не записують.*

5. В1 перехоплює м'яч, передає його В2, який перебуває на центральній лінії попереду захисників. Потім В2 веде м'яч до кільця суперника та без опору атакує з-під кошика.

Записують результативну передачу В1.

7. Після невдалого кидка А2 робить підбір у захисті. Він передає м'яч А3, який перебуває на власній трьохчовкій лінії. А3 проходить через весь майданчик і без перешкод робить влучний кидок з-під кошика.

Результативної передачі не записують, оскільки А3 прийняв м'яч у власній тилувій зоні.

8. Після невдалого кидка А2 робить підбір у захисті. Він виконує довгу передачу на А3, який перебуває в передовій зоні попереду захисників.

а) В3 чинить неспортивний фол на А3 з метою зупинити швидкий прорив.

б) В4 чинить персональний фол на А3, коли той намагається закинути м'яч з-під кошика.

В обох ситуаціях А3 має право на два штрафних кидки, перший з них влучний, а другий невдалий.

а) Записують неспортивний фол В3; фол на гравцеві для А3; FTA і FTM А3; результативної передачі не записують.

б) Записують персональний фол В3; фол на гравцеві для А3; FTA і FTM А3; результативну передачу А2.

9. А1 вкидає м'яч з-за лицьової лінії під кільцем суперника й передає його А3, який закидає з гри.

Записують результативну передачу А1.

10. Відразу після передачі від А2, під час кидка відбувається фол на А3. Перший штрафний кидок А3 невдалий, а другий влучний.

Записують результативну передачу А2; дві FTA і одну FTM А3.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ — ПЕРЕХОПЛЕННЯ

Перехоплення записують захисникові, коли його дія привела до втрати м'яча суперником. Перехоплення завжди містить у собі торкання м'яча, але це не означає необхідності контролювати м'яч.

Перехоплення означає:

- Перехопити або відбити передачу.
- Відібрати м'яч у суперника, коли той тримає м'яч або веде його.
- Підібрати м'яч, що не перебуває під контролем після помилки нападника.

Ніякого перехоплення не записують, якщо м'яч стає мертвим, а захист отримує м'яч для вкидання — навіть якщо втрата була спричинена дією захисника.

Єдиний випадок, коли може бути записане перехоплення в ситуації мертвого м'яча, полягає в діях захисника, які привели до спірного м'яча та вкидання командою захисту за правилом володіння за чергою.

Якщо захисникові записують перехоплення, то відповідно й нападнику обов'язково записують втрату. (Але навпаки — втрата м'яча не завжди означає, що відбулося перехоплення).

У всіх ситуаціях, в яких бере участь більш ніж один захисник, гравцеві, який першим відбив м'яч і спричинив втрату, записують перехоплення.

Приклади

- 1. А5 веде м'яч, впускає його, й він відскакує до В4, який не сходячи з місця заволодіває м'ячем.**

Записують втрату А5 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В4.

- 2. А5 веде м'яч, коли В5 вибиває його до В2.**

Записують втрату А5 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В5.

- 3. Агресивний захист В2 приводить до того, що А2 чинить порушення, але при цьому В2 не торкається м'яча.**

Записують втрату А5 (невміле поводження з м'ячем); але перехоплення не записують.

- 4. В5 відбиває м'яч під час передачі від А4 до А5, який інстинктивно намагається його все-таки отримати, але в підсумку тільки торкається м'яча й той виходить за межі майданчика. Команда В отримує право на вкидання з-за бічної лінії.**

Записують втрату А4 (невміла передача); перехоплення не записують.

- 5. В5 відбиває м'яч під час передачі від А4 до А5; м'яч відлітає у вільне місце майданчика, де А5 і В2 схоплюють його, і зафіксовано спірний м'яч. Команда В отримує м'яч для вкидання з-за бічної лінії за правилом володіння за чергою.**

Записують втрату А4 (невміла передача); перехоплення В5. Гравцям А5 і В2 нічого не записують.

- 6. М'яч після передачі А2 виходить за межі майданчика.**

Записують втрату А2 (невміла передача); перехоплення не записують;

- 7. А1 веде м'яч і випадково потрапляє ним у свою ногу. М'яч котиться по майданчику і В2 підхоплює його.**

Записують втрату А1 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В2.

- 8. Команда А здобуває володіння м'ячем після початкового спірного кидка.**

Перехоплення не записують, оскільки жодна з команд не володіла до цього м'ячем.

- 9. A4 виконує невдалий кидок з гри. М'яч торкається кільця, падає на підлогу й B2 заволодіває ним.**

Перехоплення не записують. Записують FGA A4; підбір у захисті B2.

- 10. A1 веде м'яч до кошика. Захисник B2, який прийшов на допомогу, передбачає дії нападника та провокує A1 на фол у нападі.**

Записують втрату A1 (фол у нападі); перехоплення не записують.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ — НАКРИТІ КИДКИ

Накритий кидок записують гравцеві завжди, коли цей гравець відчутно впливає на політ м'яча після спроби кидка з гри, внаслідок чого цей кидок стає невдалим. Це передбачає очевидне накриття, відбивання або торкання м'яча захисником. М'яч може залишити, а може й не залишити рук нападника, щоб накриття кидка було зафіксовано.

Для цілей статистики кидок — це рух, спрямований угору та/або вперед у напрямку кошика з наміром закинути м'яч.

У ситуаціях, коли м'яч вибито до того, як він залишив руки:

- У разі, якщо м'яч перебував вище рівня плечей, записують спробу кидка з гри (FGA), накритий кидок і підбір.
- У разі, якщо м'яч перебував нижче рівня плечей, записують втрату і перехоплення, якщо команда захисту здобуває володіння м'ячем; якщо ж у цій самій ситуації команда нападу зберігає володіння, ніяких статистичних відомостей не записують.

Як і після будь-якої іншої невдалої спроби кидка з гри, після накритого кидка обов'язково повинен відбутися підбір, якщо тільки відразу після накритого кидка не закінчився період або не сталося порушення правила часу кидка.

Приклади

- 1. А5 кидкає по кільцю, а В5 торкається м'яча, намагаючись накрити його. М'яч летить далі та потрапляє у кошик.**

Беручи до уваги, що м'яч полетів далі й потрапив у кошик, дотик з боку В5 не вплинув відчутно на кидок. Дотик ігнорують, записують FGA і FGM А5, але не записують накритого кидка В5.

- 2. А5 має намір зробити спробу кидка згори, але В5 вибиває м'яч на рівні пояса до того, як він залишає руки А5. В4 заволодіває м'ячем.**

Записують втрату А5 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення В5.

3. **A5** проходить з веденням через обмежену зону, а **B5** вибиває м'яч. М'яч потрапляє в руки **B4**.

Записують втрату A5 (невміле поводження з м'ячем); перехоплення B5.

4. **A2** виконує спробу кидка з гри та:

- a) **B4** накриває кидок на висхідній траєкторії польоту м'яча, який виходить за межі майданчика;
- b) **B4** накриває кидок, коли м'яч іде по низхідній у напрямку кошика, і судді фіксують перешкоду кидку.

a) Записують FGA A2; накритий кидок B4; командний підбір у нападі команди А.

b) Записують FGA і FGM A2.

5. **A3** кидає по кошику у стрибку з-за трьохочкової лінії, а **B4** накриває кидок. Відразу після цього **A3** підхоплює м'яч і виконує новий трьохочковий кидок та м'яч потрапляє в кошик.

Записують FGA A3; накритий кидок B4; підбір у нападі A3; FGA і FGM A3.

6. **A2** виконує спробу трьохочкового кидка у стрибку. М'яч торкається кільця, **B1** відбиває його й тим запобігає проникненню м'яча у кошик. **A3** заволодіває м'ячем, який не перебуває під контролем.

Записують 3FGA A2; підбір у нападі A3. Зауважте: накритий кидок не може бути записаний після того як м'яч торкнувся кільця.

7. **A1** веде м'яч до кошика і на ньому в процесі кидка чинить фол **B1**. **A1** все ж удається виконати кидок, який накриває захисник **B2**, що прийшов на допомогу (кидок, якби м'яч потрапив у кошик, був би зарахований).

Записують персональний фол B1; фол на гравцеві для A1. Ніяких інших статистичних відомостей у цій ситуації не записують (оскільки на гравцеві, який

виконує кидок, вчинено фол, FGA не записують — а без FGA не може бути накритого кидка).

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ — ФОЛИ

Фол гравцеві фіксують на підставі рішення судді. Гравцеві може бути призначено персональний, технічний, неспортивний та фол з дискваліфікацією. Тренеру може бути призначено технічний фол за його власну поведінку, технічний фол за поведінку осіб на лаві команди та фол з дискваліфікацією. Важливо, щоб статистична програма розрізняла різні види фолів. Технічні фоли тренеру за його власну поведінку та поведінку осіб на лаві команди записують тренеру й не вважають командними фолами.

Фоли на гравцеві

Щоразу, коли відбувається фол на гравцеві, такий фол записують на користь цього гравця. У разі фолу з дискваліфікацією, якщо відбувся фізичний контакт, фол на гравцеві записують на користь гравця, на якому вчинено фол.

Приклади:

1. A3 веде м'яч і чинить фол зіткнення на B2.

Записують втрату A3 (фол у нападі й персональний фол; фол на гравцеві для B2 (але без перехоплення).

2. A2 тримає м'яч, коли на ньому чинить фол B2.

Записують фол на гравцеві для A2; персональний фол B2.

3. A1 чинить фол з дискваліфікацією через те, що:

- а) ображає суддю;**
- б) завдає удару B2 ліктем.**

а) Записують фол з дискваліфікацією A1; втрату A1.

б) Записують фол з дискваліфікацією A1; втрату A1; фол на гравцеві для B2.

ДОДАТОК А — ТИП КИДКА

У разі, якщо комп'ютерну програму розробляють з урахуванням можливості вводити тип кидка, слід використовувати такі типи кидка:

- Jump shot — Кидок у стрибку.
- Layup — Кидок з-під кошика.
- Driving layup — Кидок з подвійного кроку з-під кошика.
- Dunk — Кидок згори.
- Putback Dunk — Кидок згори після зафіксованого підбору.
- Putback tip-in — Добивання після незафіксованого підбору.
- Alley-oop — Гравець накидає м'яч у простір неподалік від кошика, а партнер закидає його згори.
- Hook shot — Кидок гаком.
- Floating Jump shot — Навісний кидок у русі (кидок починається на середній відстані, нападник ще не наблизився до захисника, м'яч залишає руки раніше і летить по вищій траєкторії, щоб захисник не міг протидіяти кидку).
- Fadeaway jump shot — Кидок у стрибку з відхиленням назад.
- Turnaround jump shot — Гравець приймає м'яч спиною до кошика, розвертається і закидає у стрибку.
- Step back jump shot — Кидок у стрибку з кроком назад.
- Pullup jump shot — Кидок у стрибку, перед яким гравець на веденні різко проходить трохи вперед до кошика.

ДОДАТОК В — ТИП ВТРАТИ М'ЯЧА

Цей список визначає можливі типи втрати м'яча:

- Bad pass — Невміла передача.
- Ball handling / fumbling — Невміле поводження з м'ячем.
- Out of bounds — М'яч за межами майданчика.
- Travelling — Зайві кроки.
- 3 seconds — 3 секунди.
- 5 seconds — 5 секунд.
- 8 seconds — 8 секунд.
- 24 seconds — 24 секунди.
- Backcourt violation — М'яч повернений у тилову зону.
- Offensive Foul — Фол у нападі.
- Technical / disqualifying foul by team in possession — Технічний або з дискваліфікацією фол команди, яка володіла м'ячем.
- Offensive goaltending — Перешкода м'ячу у нападі.
- Double dribble — Подвійне ведення.
- Carrying / palming — Пронесення або затримка м'яча під час ведення.
- Other — Інше.

ДОДАТОК С — ІНШІ ПОКАЗНИКИ

У цьому додатку визначено додаткові показники, які, як правило, вираховуються комп'ютерною програмою, отже, не мають безпосереднього впливу на роботу статистика.

Участь у грі / зіграний час

Усі заміни вносять у комп'ютерну програму, і для кожного гравця відповідно вираховується зіграний час. У разі, якщо зіграний час показують лише у хвилинах (тобто без урахування секунд), час округлюють таким чином:

- Якщо визначено хвилини та менше 30 секунд, час округлюють у меншу сторону.
- Якщо визначено хвилини та 30 секунд і більше, час округлюють у більшу сторону.
- Якщо визначено 0 хвилин і секунди, час округлюють до 1 хвилини без огляду на кількість секунд.
- Якщо визначено час, менший на 1 хвилину від максимального (тобто 39 хвилин для гри 4x10 хвилин), час округлюють у меншу сторону, щоб показати, що гравець не зіграв повного часу гри.
- Гравця, який не виходив на майданчик, позначають DNP (did not play — не брав участі у грі) замість кількості хвилин і секунд.

Для цілей статистики ігри, позначені DNP, не враховують гравцеві як зіграні.

Очки, набрані з обмеженої зони

Загальна кількість очок, набраних однією командою з FGM, які були виконані з обмеженої зони. Вони включають кидки у стрибку, кидки гаком, кидки з-під кошика, кидки згори і т.д.

Очки, набрані після втрати м'яча суперником

Загальна кількість очок, набраних командою під час володіння м'ячем у результаті втрати суперника. У цьому разі не звертають уваги на тип втрати, також і на те, що м'яч вийшов за межі майданчика, записують як влучні кидки з гри FGM, так і влучні штрафні кидки FTM.

Очки другої спроби

Загальна кількість очок, набраних командою після підбирання в нападі й до того, як суперник повернув собі контроль над м'ячем. У цьому разі не звертають уваги, чи виходив м'яч за межі майданчика, записують як влучні кидки з гри FGM, так і влучні штрафні кидки FTM.

Очки запасних

Загальна кількість очок, які були набрані гравцями не стартової п'ятірки.

Кількість ситуацій у грі, коли рахунок рівний

Кількість разів, коли рахунок протягом гри був рівним (крім 0—0).

Зміна лідера

Кількість разів, коли в ході гри змінювався лідер у рахунку.

Найбільша перевага у рахунку

Найбільша різниця у рахунку для кожної команди над суперником в ході гри й момент, коли це було (період і час).

Найбільший ривок команди у рахунку

Найбільша кількість очок однієї команди, набраних поспіль у той час, як суперник не закидав жодного разу.